

Birutės gatvėje esantis Raktų medis tapo kūrybiniu įkvėpimu Vokietijoje gyvenančiam italų menininkui Francesco Lusai. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės bibliotekoje pristatytas jo fotoalbumas „Triskart žaibo trenktas medis“ („The Tree Which Has Been Struck Three Times by Lightning“).

Panevėžyje - pirmi kartai

F.Lusa mūsų mieste lankėsi tris kartus – kai 2016 m. čia buvo vykdomas projektas „Migruojantys paukščiai“. Jo esmė – užsienio menininkai dirba ir dalijasi patirtimis su vietos kūrėjais.

„Važiuodamas į Panevėžį neįsivaizdavau, koks jis. Žinojau tik tiek, kad gyventojų skaičiumi panašus į mano gimtinę Šiaurės Italijoje, šalia Bolonijos. Iškart čia pasijaučiau puikiai – šiltai mane priėmė ir miestas, ir žmonės. Svarbu tai, kad Panevėžyje pirmąsyk išbandžiau portretus. Išmokau prieiti prie žmogaus ir paprašyti fotografuotis. Žinoma, kalbos barjeras buvo, tačiau su jaunimu buvo paprasta – anglų kalbą moka. Vyresniesiems turėjau popieriaus lapelį: „Esu fotomenininkas Francesco, noriu jus nufotografuoti“. Sutikdavo“, – šypsosi F. Lusa.

Menininkas pasakoja esąs ypač dėkingas pirmam žmogui – „vyruvi žaliais marškiniais“. Nesišnekėjo, tačiau jautė stiprų emocinį ryšį, atvirumą. Tai paskatino daugiau portretų.

Knygoje „Triskart žaibo trenktas medis“ – Panevėžys. Jo žmonės, pastatai, architektūra, objektai, detalės, kasdienybės istorijos – tai, kaip miestą mato Francesco.

„Labai mėgstu tyrinėti atskirų vietovių kraštovaizdžius. Be to, svarbu tai, kad dar nuo 9 metų esu riedlentininkas. Tokie kaip mes kitaip skaitome aplinką negu tie, kas kiekvieną rytą įprastu maršrutu keliauja į darbą. Mes atkreipiame dėmesį į detales, kelkraščius, tylą. Mano fotografijai įtakos turi ir profesionalioji Italijos mokykla“, – pasakojo F. Lusa.

Tarsi eilės iš vidaus

Knygos pavadinime „Triskart žaibo trenktas medis“ užšifruotas Birutės gatvės senolis – turistų traukos objektu tapęs uosis, dažniausiai vadinamas Raktų medžiu. Italų menininkui paliko išpūdį istorija, kaip išliko augalas, į kurį triskart trenkės žaibas. Tokie įgaunantys magiškų galių.

„Taip, knygos pavadinimas ilgas. Man tokie ir patinka – tarsi eilės iš savęs. Kita vertus, pavadinimą galima sieti ir su Lietuvos istorija: okupuota – laisva – vėl okupuota – vėl laisva... Kritusi, tačiau dabar vėl stipri“, – teigia menininkas.

Knygoje, po nuotraukomis, teksto nėra. Kodėl? Nes F. Lusa nenori žiūrinių blaškyti – leidžia pačiam bandyti susiorientuoti vizualios istorijos sukiniuose, virtualioje susijusių nuotraukų. Tarsi skėtis – autoriaus žodis knygos gale, pasakojantis Raktų medžio istoriją.

Pabūti pasakotoju

Kodėl fotoalbumas, o ne paroda?

„Taip turiu galimybę pabūti pasakotoju. Be to, man patinka materialumas. Patinka knygos ir tai, kaip leidžia žmonėms pajusti jų pasakojamas istorijas. Kita vertus, nesakau „ne“ ir parodai. Juk niekada negali žinoti“, – šypsosi F. Lusa.

Medžiagos parodai daugiau nei pakanka – menininkas sukaupė apie 500 Panevėžio nuotraukų.

„Medžiagos yra, tačiau reikia peržiūrėti, išanalizuoti, su ja padirbėti. Idėjų turiu, tačiau dar per anksti apie tai kalbėti“, – tvirtina kūrėjas.

Šiuo metu jis intensyviai dirba Berlyne, kur gyvena su šeima – lietuve grafinio dizaino kūrėja Laura Klimaite-Lusa ir dukrele. Francesco projektas – bandymas užfiksuoti tam tikras Vokietijos sostinės erdves ir subkultūrą (vietas ir žmones), kurių, jo teigimu, netrukus tiesiog nebeliks. Dabar jį domina ne tik fotografija, bet ir tarpdisciplininis menas, skulptūra ir instaliacijos.

Šalia ir literatūra

Dviejų kūrėjų šeima randa laiko ir knygai.

„Skaitau daug – ant staliuko nuolat guli krūva knygų. Mėgstu skirtingus žanrus, tačiau visada grįžtu prie poezijos. Šiuo metu itin domiuosi tarmiškai parašytais eilėmis – savo gimtojo krašto kūrėjais. Turbūt taip reiškiasi mano savimonė“, – svarsto F. Lusa.

„Labai mėgstu istorinę literatūrą, ypač apie Lietuvos istoriją. Ypač vertinu rašytoją Kristiną Sabaliauskaitę. Tačiau daugiausia laiko užima profesinė literatūra. Rašau ir pati – lietuviškojo grafinio dizaino istoriją“, – sako L. Klimaitė-Lusa.

S. F. Lusa, po kelerių metų grįžęs į Panevėžį, susirado daugelį nufotografuotų žmonių ir įteikė jų nuotraukas. Įdomu tai, kad daugelį – tose pačiose vietose, kur ir buvo nufotografavęs.

Asta Sarapienė

Komunikacijos specialistė

